Ч. 224. Субота 4 (17) жовтня 1903. Рік XIII.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улица Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . . „ —·40
Поодиноке число 2 с.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(На Угорщині знову рве ся. — Відмова царя в новім осьвітленю. — Парискний тоаст італіяньского короля.)

Поїздка міністра фінансів Люкача до Відня, котрій бодай в ґазетах приписувано велике значінє політичне, не довела до нічого. О авдиенциї міністра у Цісаря доносять урядово: Міністер фінансів Люкач приїхав оногди в полудне до Відня і зараз конферував з президентом міністрів ґр. Кіном а відтак о 2 год. був на авдиенциї у Цісаря. Міністер фінансів розказав основно свої погляди на ситуацию. Цісар однакож не видав ніякого рішеня і міністер фінансів не одержав порученя утворити кабінет. Зараз по авдиенциї міністра фінансів покликано до Цісаря ґр. Кіна.

Міністер Люкач вернувши від Цісаря, розповідав, що о утвореню кабінету ще зовсім нічого не рішено, а на авдиенциї й не могло рішити ся, бо о тій справі взагалі нічого не говорено; але він поки-що лишає ся у Відни, щоби бути до диспозициї. Після N. fr. Presse, котра подає розмову мін. Люкача з одним з редакторів тоїж ґазети, мав др. Люкач сказати: Я ще перед виїздом до Відня сказав, в ліберальнім клюбі, що не їду до Відня, щоби приняти місию утвореня нового кабінету, але лиш в тій цїли, щоби зменшити противности. Не моя вина, що розійшла ся чутка, мов би то мене вже призначено на се становище і що тій поголосці взагалі повірено.

Отже справа кризи на Угорщині стоїть тепер знов на тім місци, де стояла перед покликанем Люкача до Відня, а коли повірити віденьским ґазетам, то ситуация на Угорщині тепер далеко гірша, як була перед тим, бо Мадяри видячи нерішимість корони, старають ся тепер робити на ню нову пресию. З Будапешту доносять, що й в комітеті девятьох, котрий радить над правами войсковими, прийшло хвилево до згоди, щоби тим способом зробити пресию на корону в дусі розширеня тих уступок, які она вже признала. В заміну за то обіцюють короні утворити одностайне міністерство, яке би вийшло з правительственної партиї.

З добре поінформованих кругів доносять, що покликанє Люкача розбило ся длятого, що ліберальна партия угорска ставить яко мінімум своїх жадань, щоби всі права що-до армії, застережені конституциєю королеви, могли бути обмежені у виконуваню за вплывом угорского парляменту. Заведеня сейчас угорскої команди у войску та іменованя виключно угорских офіцирів не жадано. Здає ся, що Люкач поставив призволене тих жадань за конечне услівє обнятя президентури міністерства і длятого Цісар не поручив єму місиї утвореня нового міністерства.

Відмова царя свого приїзду до Риму наробила великої сензациї в цілім сьвіті, а самій Італії і її правительству немало клопоту. В палаті послів поставив пос. Донаді інтерпеляцию до міністра Моріна, домагаючись поданя причин, які спонукали царя відложити свою подорож, котра була вже урядово заповіджена. Ґазета Italie подає таке поясненє до сеї справи: Коли цар Николай свого часу їздив з візитою до Відня, Льондону, Берлина і Парижа, звернув ся був тодішний міністер справ заграничних, Вісконті Веноста до росийского правительства, щоби спонукати молодого царя до гостини у короля Умберта. Єму відповіли, що Риму не взяли в проґраму подорожи. Рудіні і Веноста приняли ту відмову спокійно, але король Умберто був дуже розгніваний. Коли же мимо того молодий король Віктор перший їздив до Петербурга, то стало ся лиш длятого, що міністер Прінетті дістав від Росиї торжественне приреченє, що давні случаї не повторять ся. Теперішна відмова прибирає длятого незвичайно поважний характер.

Парискний тоаст італіяньского короля звертає на себе загальну увагу, бо єсть, так сказа-

---

14)

БОСНА і ГЕРЦЕҐОВИНА

(Після Прайндльсберґер.-Мр., др. Вальтера Реннера, Делї і др. зладив К. Вербин).

(Дальше).

Чим дальше ідемо тихими улицями передмістя Загум'є, то щораз нові виринають перед нашими очами зелені гущавники, котрі вкривають турецкі кладовища нераз так густо, що годі перейти. Якийсь час ідемо понад потік Радоболь'ю, котрий доставляє води новим водопроводам в Мостарі, переходимо попри множество малих городців, в котрих продають чорну каву, аж наконець заходимо до господині з Країни, котрої чоловік служив давнійше фельдфеблем в Мостарі. Тут можна було дістати пива у фляшках, котре студило ся в студеній як лїд воді потока. Величезні морвові дерева, які рідко де можна побачити, отїняють город і хату, під котрої гостинну стріху залїтають ластівки, що там мають свої гнїзда. Єсть то красна черта в характері оріентальних народів, що они не мучать звірята та не ловлять птиці, а коний не бють, хиба лиш дуже рідко. То правда, що в Босні не плекають звірята умисно, але їх лишають в спокою, дають їм природно розвивати ся і тїшать ся ними. З зайшлими італіяньскими робітниками бував тут нераз великий клопіт, бо они після свого домашного звичаю не можуть дивити ся на ніяку птицю, хиба що она печена лежить на полевиці. Навіть краєве правительство мусїло аж видати розпорядженє, щоби птиць не нищити. В многих сторонах краю і без того вже досить мало маленьких співочих птичок, бо многі половики не дають їм жити. Лиш воробців тут повно, бо они дуже множать ся.

Але коли вже бесїда про птиці, то мушу пригадати одно хороше місце недалеко від старого міста на Наренті. Там суть великі печери, котрі, як здає ся, вижолобила колись ріка, а в тих печерах і в прилягаючім до них городі заложено пиварню, склад сараєвского акцийного бровара. В тих печерах якийсь дивний холод, а навіть архікнязь Рудольф в 1888 р. не поминув сей найдивнїйший ві всїх бровар. До тих печер залїтають ластівки сотками і не зважають на то, що тут люди входять і виходять; они зовсім спокійно роблять собі гнїзда в тих „комнатах“. Впрочім звідси хороший вид на дико полупане русло Наренти, котрої дикий вигляд якраз в самім місті найбільше проявляє ся.

Найбільшою займавостию міста, задля котрої Мостар знаний був вже в давних часах, то камінний міст на Наренті, котрого будову приписувано Римлянам, так само як і тут дошукували ся старого римского міста Матрісе. Ну, може бути, що колись в давних часах була тут якась оселя, але виводити назву міста Мостар, „Мост старий“, від латиньскої назви, то чей не конче розумно. Розцьвіт міста на всякий случай датує ся аж з тих часів, коли середновічний Благай на Біщеполю підупав, а Мостар став осїдком намістника. У війнах Венецнян з Турками був Мостар укріпленим місцем Турків і облога міста кілька разів не удала ся.

Старий міст, що одним однїсеньким каблуком, широким на 95 стіп, а високим на 75 стіп переходить через ріку, єсть на всякий случай незвичайно сьмілою будівлею, котрий найбільше імпонує, коли дивити ся на неї від сторони русла ріки. З обох боків моста стоять башти, котрі нарід називає „градом“. Башти з брамами суть пів круглі і мають незвичайно грубі мури; в давних часах служили они на склад пороху або на вязницю, нині стратили они своє значінє. Про будову моста всїляко розповідають, але о тім нема вже й думки, щоби єго Римляни побудували. Магометани розповідають, що міст побудовано значно пізнїйше по тім часї, коли султан Баязид II в 974 р. геджри (турецкої рахуби літ т. є. в 1566 р.). На доказ того покликують ся на арабску напись, яка виднїє ся на самій середині моста, а котра звучить: „Кудреш кемері“, що значить „лук всемогучости божої“. Після арабского звичаю треба счислити разом чисельну вартість букв в тій написи, а тоді вийде рік, в котрім міст поставлено. В сїм случаю виходить рік 974 (1566) яко рік побудованя мосту. Напись єсть дуже стара і вже так звітріла, що єї годі вічитати, але достовірну вість о мості подає турецкий ґеоґраф Гаджі Халфа, котрий так каже:

„В Мостарі єсть дуже дивний міст, виставлений лиш на однім каблуці в 974 р. Позаяк більша часть городів лежить по тамтім боцї ріки — в долині Радобольї — то давній-

ти би, відгомоном тих відносин, які тепер настали між Францією а Італією. По загальнім вступі до своєї промови і по подяці для Франциї і міста Парижа за угощене сказав король: „Як Ви, пане Президенте, виджу і я в сім принятю щось більше, як простий вираз вишуканої чемности, яка єсть традицийною прикметою благородного французского народу. Справедливо уважає Франция мою присутність в Парижи за природний вислід щасливо довершеного між нашими обома краями діла зближеня. Інтереси Італії стремлять до того, що она з цілої сили бажає удержаня мира, а її становище в Европі ставить нас в положене причинити ся своєю поставою до здійсненя сего у великій мірі для цивілізациї служачого висліду. Після тої цїли ведуть ся всї мої найгорячїйші змаганя, а так само і постійні заходи мого правительства. Я знаю, що Франция і правительство републики поділяють мої чувства і тому я подвійно щасливий, що стою тут на француській земли...."

Новинки.

Львів дня 16 го жовтня 1903.

— **Доповняючий вибір** посла з меншої посїлости округа тарнівского до сойму краевого в місце бл. п. князя Евст. Сангушка, відбув ся вчера дня 15 жовтня. Послом на 243 голосуючих вибране селянина Филипа Влодка 78 голосами против 63, котрі упали на контркандидата о. Жигулиньского. Два голоси були розстрілені.

— **Заборонені заграничні льоси.** На основі зарядженя ц. к. Міністерства скарбу відбуде ся в бюрі краківскої Дирекциї скарбу дня 21 с. м. конференция, котрої задачию буде обдумане средств, якими можна би спинити розширюване в Галичині заборонених заграничних льосів.

— **Почетне горожаньство** надала рада міста Збаража тамошному старості п. Адамови Телиховскому в признаню заслуг положених коло повіта і розвитку міста.

— **До відомости обовязаних до служби войскової.** Магістрат львівский взиває всїх обовязаних до служби войскової, уроджених в роках 1881—1883 і до громади міста Львова приналежних, щоби в падолисті зголосили ся до міского уряду конскрипцийного, — і записали ся там до покликаних до найблизшого головного побору войскового. Подання о увільнене від чинної служби і о признане права служби однорічної належить вносити в протягу січня і лютого р. 1904.

— **Носатизна** появила ся у Львові. Іменно сконстатовано ту заразливу кіньску недугу у коня одного з львівских фіакрів. Того коня купив він у фіакерского підприємця Зіше Кляйнмана, у котрого було ще 23 коний. Всї ті коні дано на обсервацию і 4 з них убито. У Львові єсть до 3000 коний і побоюють ся, що многі з них вже заражені тою страшною недугою.

— **Пятнистий тиф** в Галичині починає опять змагати ся. Від дня 29 вересня до 5 жовтня с. р. донесено про 32 нові случаї пятнистого тифу в отсих повітах: Добромиль (Грабівниця) 1, Городенка (Гарасимів) 2, Ярослав (Демковичі 3 Сосниця 5) 8, Яворів (Бонів) 3, Камінка (Нивиці 1, Язениця польска 1, Я. руска 3) 5, Кольбушова (Копне 1, Кшонтка 1) 2, Надвірна (Ослави чорні) 2, Рава (Улицко зарубане) 1, Рогатин 1, Станиславів (Опришова) 3 і Заліщики (Бураківка 1, Колодрібка 1, Слобода 2) 4.

— **Чаша в корчах.** Сими днями найдено і зложено в львівскій поліциї часть підставы з церковної чаші, відломок з рамени звізди до чаші і хрестик до тої звізди. Ті предмети, украдені певне в церкви, були сховані в корчах на т. зв. гицлївскій горі. Поліция нічого не знає о якій крадежи в львівских церквах.

— **Обкрадьа церкви.** З Камінки стр. пишуть: Минувшого понедїлка дав ся замкнути рано в т. зв. міскій церкві злодій і розбивши скарбону, що містила ся в захристиї в фрамузї, забрав готівкою 100 кор. і кілька облїґаций вартости 1.600 кор., які для злодія не мають вартости. Крадіж замічено доперва сеї недїлї, позаяк злодій замкнув фрамуґу, котрої в тиждни не потреба було отвирати аж в недїлю. Жандармерия мала вже впасти на слїд злодія.

— **Напад на д-ра Черкавского.** Довідуємо ся, що виновником нападу на д-ра Черкавского,— о котрім ми оногди доносили — єсть его служащий, котрого він в маю с. р. відправив. Др. Черкавский мимо темної ночи пізнав его. Злочинець мав імовірно спільника, місцевого шлюсаря, котрий через цїлий час нападу стояв під вікном на сторожи. Др. Черкавский лежить недужий, але рани гоять ся щасливо і небезпечности нема.

— **Дефравдациї.** В митовім урядї в Скалї, пов. гусятиньского, викрито велику дефравдацию. Старший реснїциєнт фінансової сторожі Итак, що попав на слїди дефравдациї, засуспендував урядників і опечатав уряд. Купцї вислали петицию до фінансової дирекциї, щоби уряд почав як найскорше функционувати. — На зелїзничім двірци в Коросні викрито в касї особовій недостачу 7.200 корон, котрі украдено в ночи. Жандармерия глядає за злодієм.

— **За спроневірене почтових гроший** ставав сими днями перед львівским судом присяжних почтмайстер з Немирова Кароль Павликовский. Державна прокуратория обвинювала его о дефравдацию 3054 корон. В часї розправи обжалований признав ся до того, що дефравдував почтові гроші і заявив, що мав надію покрити недобір вже в слїдуючім місяци. Між тим надія его не здійснила ся і на слїдуючий місяць він допустив ся дальшої дефравдациї, котра від мая 1902 року до теперішного часу перевисшила суму трех тисяч корон. Обжалований оправдував ся тим, що як 60-лїтний старець не мав відповідного удержаня для численної родини і тому поміг собі почтовими грішми в надії, що з часом покриє недобір. Судиї присяжні признали обжалуваного невинним і трибунал увільнив его від вини і кари.

— **Головний Видїл Руск. Тов. Педаґоґічного** перенїс канцелярию Тов. до льокалю народної школи ім. Шевченка пл. Стрїлецка ч. 6 партер. Урядові години від 5—6 по полудни з виїмком недїль і руских сьвят. Там находить ся також адміністрация „Учителя“, „Дзвінка“ і

ще переходило ся через ріку на великім деревлянім мості, що висїв на великих ланцухах, а що він не мав ніякої підпори, то тряс ся так, що лиш в смертельнім страху можна було перейти через него. По здобутю просили жителї султана Сулеймана, щоби він казав їм поставити мурований міст. Він післав тодї будівничого Сінана — найбільшого на всї часи турецкого архітекта, — котрий роздивиши ся добре, сказав, що тут не можна виставити склеплений міст. Отже й не ставили. Пізнїйше знайшов ся в місті якийсь зручний столяр, котрий заложив ся, що можна поставити такий міст, і так его поставили. Він має один одніcенький каблук, широкий в промірі на 150 ліктів, діло штуки, котре всїх будівничих з цїлого сьвіта шахмат зробило. Мур, на котрім той каблук спочиває, єсть на 8 ліктів широкий“.

Православні знов розповідають, що Турки зловили будівничого Раде і він викупив ся на волю тим, що підняв ся виставити міст на ріці. Але що й не робив, а мосту не міг ніяк поставити. Тодї порадила ему „вила“ (богиня або русалка) з гори Велеш, щоби він у фундаменти мосту замурував двоє залюблених і аж тодї удало ся ему міст поставити.

Коли переходите тим мостом, то впадає зараз в очи, що він піднимає ся дуже стрімко в гору. Зато з найвисшого его місця, де давнїйше стояв який рід позорища (до котрого за кару привязували злочинцїв) єсть прекрасний вид на ріку в один і другий бік та й в долину в страшенну глубинь. Тепер не вільно їздити по тім мості возами, бо він з правого боку від всходу небезпечно попукав. Весь рух во зовий відбуває ся тепер по двох нових зелїзних мостах, з котрих один „міст Франц Йосифа“ сполучає також і дворець зелїзниці з містом.

Улиці в місті суть в добрім станї і о стілько чисті, о скілько то може бути при сильнім руху вючних зьвірят. Із сїл приїздять цїлі каравани, що привозять на продаж всїляке, яке лиш можливе добро, жінки приганяють цїлі стада овець і кіз а при тім ще й прядуть на застромленій за пояс куделї. Тоті женщини з села хиба лиш ростом красні, але з лиця зовсім не красавиці, по найбільшій части дуже опалені, часто в брудній одежі, але у кождої на шиї мусить бути намисто зі срібними монетами або бодай кілька шнурків пацьорок, звичайно склянних або бурштинових. Та й на голові мають повплїтані в коси монети. Що одїж у них звичайно брудна, дасть ся тим оправдати, що в многих гірских сторонах нема води, але де вода єсть, там нехарність щезає. Але в недїлю убирають ся зовсїм до чистенька а сорочки у них красно повишивані.

Люди в місті, о скілько ще не приняли французского строю, убирають ся по парадному. Православні християни носять на голові по найбільшій части чорногорску червону шапочку, чорно обшиту, але на червонім денци єсть вишита золота звізда замість уживаних в Чорногорі початкових букв імени князя. Люди тут сильні і здорові, високого росту, а коли ідуть на улици, то видко по них велику самосьвідомість. Тут ані слїду якогось підданьства; по мужчинах видко, що они готові кождої хвилї боронити своєї свободи. Тут видко докладно, що Босанцї а Герцеґовцї мимо однакової мови і походженя виробили ся на два окремі народи. Турки не могли сей нарід нїколи вповнї завоювати і кожде змагане в сїм напрямі кінчило ся кровавим відпором. А при тім Герцеґовцї люди отверті і чеснї; правда, що супротив чужинцїв, як всї гірскі народи, не конче ввічливі, але в кождім случаю можна на них спустити ся. До теперішного правлїня они вже привикли хоч і не так борзо як Босанцї.

Всї мошеї в місті — а єсть їх 30, з котрих найкрасша мошея Караґйоз — суть досить пишні будинки, особливо же мінарети при них такі красні, що мало таких в Туреччинї. Вже то, що они побудовані з тесового камени і що під ґалєриями, з котрих духовник кличе до молитви, мають прекрасно витесані в камени завершене, викликує великий подив. До того стоять коло керниць до щоденного умиваня на подвірях джамий величаві кипреси, а кладовища, котрі після мусулманьского звичаю припирають зараз до мошей, красують ся буйною зеленю, котрій цьвіт ґранату надає живійшого кольориту, так, що місця померших тратять зовсім свій понурий характер. Правительство взагалї причинає ся дуже богато до піднесеня сьвідоцтва і горoдництва та до украшеня міста. Так казало оно з давної толоки лупія в Загумю, на котру вивожено сьміте з міста, зробити прекрасний город. Коли давнїйше парцелї, припираючі до тої толоки, стояли пусткою і нїхто би їх не був би купив, властителї їх позакладали собі там тепер городи. Особливо же треба згадати про алею Стефанії, котрою виходить ся з двірця простісенько на поля. Тут чудове місце до проходу; на право і лїво стоять справедливі фіґові лїси, видніють ся поля обведені живоплотами, на котрих росте тютюн і кукурудза а помежи ними знов якась мала господа, якась турецка каварня, де серед зелени можна пречудно спочивати.

Тут працюють всюди з повною сьвідомостию цїли, а нові части міста, що будують ся від полудневої сторони, многі нові будівлї в старім місті суть доказом духа підприємчивости і поступу. Будинок окружної власти єсть монументальний, а так само і ново побудований в маврийскім стилю уряд для вакуфу, маґістратский будинок з поміщенєм для суду повітового і висша жіноча школа. Мостар має вже й таку школу. Єсть то рід дівочої ґімназиї, котра показала ся потрібна хоч би лиш для дїтий самих многих урядників, войскових і чужинцїв, але до неї ходять пильно й дїти тузємцїв.

Велике признане знайшли собі школа торговельна і школа народна. Побіч тих суть ще всїлякі віроісповідні школи. Не завидувати дїтем, що ходять до сербскої, а лїпше сказавши,

магазин Тов. Педагогічного. — Всякі грошеші посилки в характері вкладок, датків і пренумерати просить ся присилати на адресу проф. Андрія Алиськевича ул. Кохановского ч. 15 Б, (місто давнійшої адреси ул. Кльоновича ч. 7).

— **Хитрий злодій.** Краківскі часописи доносять: П. Генрих Штайн, урядник в конторі виміни Дон. Райнера, обчисляв оногди по полудни гроші і квоту 3000 корон сховав перед остаточним полагодженєм рахунків до столика, де мав підручну касу. Коли прийшов в суботу рано і отворив підручну касу в столику, замітив брак банкноту на 1000 корон Візвано поліцию. Прибув комісар і аґент і сконстатували, що в бюрі працювало трех молодих людий, а підозріне упало на одного з них, Генрика Марґулієса. Молодець почув ся дуже обидженим, коли его попрошено о зворот банкноту. Остаточно заведено его до поліциї і заряджено ревізию, котра однако не дала ніякого висліду. Аж вкінци постановлено ще оглянути краватку Марґулієса — і в ній справді найдено дуже зручно схований банкнот. Марґулієса віддано до суду.

— **Буря на мори.** Перед двома тижднями лютиля ся грізна буря на Атлянтийскім океані. Наслідком сего кораблї з новойорскої пристани не могли рушити ся цілий тиждень. Через бурю спізнила ся також почта з Америки, так що тиждневники прийшли до Львова разом з двох тижднів.

ТЕЛЕГРАМИ.

Відень 16 жовтня. Зачувати, що президентом угорского кабінету має стати Стефан Тіса. Комбінация з Люкачем есть виключена.

Прага 16 жовтня. На вчерашнім засіданю сойму тревала німецка обструкция в цілій силї.

Верзаль 16 жовтня. Приїхали тут італіяньско-королївска пара і президент Любе з женою. Публика повитала їх з великим одушевленєм.

Петербург 16 жовтня. Вісти з Порт Артура заперечують чутку о приготовленях до війни. Японьске міністерство війни завізвало до себе 28 редакторів і представивши їм положене, просило їх, щоби не ширили неправдивих вістий.

Токіо 16 жовтня. Вісти о близькім вибуху війни суть безосновні. Японьска праса на жадане міністерства мовчить зовсім о заграничній політиці.

Надіслане.

до православної школи; они мусять лїзти по стрімкій горі, котра вже в звичайнім часї пригадує трудну дорогу до неба, а в зимі, або підчас бурі есть таки для житя небезпечна. Тота школа стоїть недалеко православної церкви, а духовеньство не згодило ся на еї перенесене, щоби не стратити з очий еї надзір. Церков, що правда, має величаве місце на сїй висоті, з котрої можна видїти цілий Мостар. Она збудована на великі розміри у візантийскім стилю. У внутрі, поминаючи іконостас, мало окраси, але сам простір з величавою банею, що спочиває на величезних камінних стовпах, робить дуже велике вражіне. Митрополит приняв нас в церкві з архімандритом і кількома сьвящениками та показував нам всї подрібности будови. Митрополит есть Грек з роду; по сербски не уміє добре, отже стало ся таке в сербскій церкві, що архіпастир сербскої церкви мусїв з одним з панів, що прийшов з нами, порозумівати ся в турецкій мові. Сьвященикам за турецкого пановання, видко, не конче зле вело ся, бо они носять по найбільшій части турецкі відзнаки. Впрочім у жителїв міста видко також богато й австрийских ордерів, котрими они пишають ся.

Чаршіх або базар як на місто, що має 17.000 душ, есть досить мала. В 500 крамах, що тягнуть ся долї рікою аж до мосту на Наренті, та ще й по за ним, знаходять ся турецкі товари, а також і всїлякі ориґінальні мостарскі вироби, як н. пр. хороша посуда з простої глини. В деякім крамі можна ще знайти і хороші річи з давних часів, але найбільша часть перейшла вже в руки Европейців. Варто оглянути улицю кравців, де роблять пишне, золотом вишиване одїне богатих Герцеґовців. Тут оглядане не робить ніякого заходу, бо майже все — подібно як в Італії — робить ся на улици. В чаршії стоїть посеред отвертої площі також ориґінальна каварня, котру чужинці називають з німецка „Café Luft" (каварня воздух). В малім, отвертім зі всїх боків павільоні стоять довкола лавки, при однім боцї жарить ся грань, а кафеджія варить на ній знамениту мокку.

На північнім і полудневім кінци міста стоять просторі, масивно збудовані табори (касарні і бараки) для залоги. Всюди пробовано заложити хороші городцї та позасаджувати дерева, але они на полудневім кінци не удають ся добре; земля тут занадто камениста і за мало дощу в горячім Мостарі. Кілько разів я був в герцеґовиньскій столици, — а то було з виїмкою короткого побуту за турецкого пановання — чотири рази, то все менї здавало ся, що деревця коло полудневого табору знидїли — зовсїм противно як над Нарентою і Радоболь'єю, де буйна дика ростинність.

Недалеко від полудневого табора, але ще в місті, стоїть державна фабрика тютюну, котру варто видїти. В ній працює 300 до 400 більших і менших дївчат і множество робітників, котрі переробляють знаменитий герцеґовиньский тютюн на папіроси і тютюн до папіросів. Межи робітниками суть люди всїх віроісповідань, межи робітницями лиш православні і католички, а магометанки, коли зголосять ся, дістають роботу до дому. Заробок есть навіть як на европейскі відносини дуже хороший; салї до до роботи суть дуже ясні і чисто удержані, а хороші дївчата, що в живописних народних строях як і у фезах на голові сидять коло столів, представляють незрівнаний вид. Декотрі мають монети, а навіть дукати і старі турецкі золоті гроші на фезах і на шиї, а котра не може так убрати ся, то має на фезї і у волосю цьвіти. Так само стоять цьвіти й на всїх столах, а той вид ріжнить ся так від виду в наших фабриках, що здає ся, як би тут лиш для розривки робили. Фабрику треба заєдно побільшати, бо управа тютюну і вивіз виробів стають що раз більші.

(Дальше буде).

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1903 після середно-европ часу.

Зі Львова

посп.	особ.	
відходить		
		День
	6·22	До Станиславова, Підвисокого, Потутор
	6·45	„ Лавочного, Мункача, Борислава
	6·30	„ Підволочиск, Одеси, Бродів, Гусятина
	6·43	„ Підволочиск з Підзамча
8·25		„ Кракова, Любачева, Орлова, Відня
	8·35	„ „ Відня, Хирова, Стружа
	9·05	„ Лавочного, Калуша, Борислава
	9·15	„ Янова
	9·25	„ Самбора, Хирова
	9·40	„ Белзця, Сокаля, Любачева
	10·35	„ Черновець, Делятина, Потутор
	10·40	„ Тернополя, Потутор
	1·14	„ Янова від $^{17}/_{5}$ до $^{13}/_{9}$ в неділї і сьвята
1·50		„ Підволочиск з гол. двірця
2·04		„ „ з Підзамча, Гусятина
	2·10	„ Брухович від $^{17}/_{5}$ до $^{13}/_{9}$ в неділї і сьвята
2·40		„ Іцкан, Гусятина, Керешмезе, Калуша
2·50		„ Кракова, Відня, Хабівки
	3·05	„ Стрия, Сколього лиш від $^{1}/_{5}$ до $^{30}/_{9}$
	3·15	„ Янова від $^{1}/_{6}$ до $^{30}/_{9}$
	3·25	„ Ряшева, Любачева
	3·30	„ Брухович від $^{15}/_{5}$ до $^{15}/_{9}$
	3·40	„ Самбора, Хирова
		Ніч
12·45	4·10	До Кракова, Відня, Берлина
2·51		„ Іцкан, Букарешту, Чорткова
	5·50	„ Брухович від $^{17}/_{5}$ до $^{13}/_{9}$
	6·05	„ Станиславова, Жидачева
	6·15	„ Кракова, Відня, Берна, Хирова
	6·30	„ Янова від $^{17}/_{5}$ до $^{13}/_{9}$ в будні дни
	6 40	„ Лавочного, Мункача, Хирова, Калуша
	7·05	„ Сокаля, Рави рускої
	8·14	„ Брухович від $^{17}/_{5}$ до $^{13}/_{9}$ в неділї і сьвята
	9·20	„ Підволочиск з Підзамча, Бродів
	9·55	„ Янова від $^{17}/_{5}$ до $^{13}/_{9}$ в неділї і сьвята
	10 42	„ Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина
	10 55	„ Кракова, Відня, Івонича
	11·—	„ Підволочиск, Бродів з гол. двірця
	11·24	„ „ з Підз., Грималова, Заліщик
	11·05	„ Стрия
	11·11	„ Жовкви (лиш що неділї)

До Львова

посп.	особ.	
приходить		
		День
	6·10	З Кракова
	6·20	„ Черновець, Іцкан, Станиславова
	6·50	„ Брухович від $^{17}/_{5}$ до $^{13}/_{9}$
	7·35	„ Самбора, Хирова
	7·40	„ Янова на гол. дворець
	7·45	„ Лавочного, Борислава, Калуша
	7·35	„ Підволочиск на Підзамче
	7·55	„ „ „ гол. дворець
8·10		„ Станиславова від $^{1}/_{5}$ до $^{30}/_{9}$.
	8·55	„ Кракова, Відня, Орлова
	9·55	„ Стрия
	10·55	„ Ярослава, Любачева
	11·15	„ Станиславова, Потутор
	1·25	„ Янова на гол. дворець
1·30		„ Кракова, Відня
1·40		„ Іцкан, Станиславова, Чорткова, Заліщик
2·15		„ Підволочиск на Підзамче, Гусятина
	4·35	„ Стрия, Самбора, Борислава
2·30		„ Підволочиск на гол. дворець, Гусятина
	5 06	„ „ „ Підзамче
	5·30	„ „ „ гол. дворець
	5 55	„ Сокаля, Белзця, Любачева
	5·50	„ Кракова
	5·40	„ Черновець, Жидачева
	3·14	„ Брухович від $^{17}/_{5}$ до $^{13}/_{9}$ в неділї і сьвята
		Ніч
	8·04	З Брухович від $^{17}/_{5}$ до $^{13}/_{9}$ в неділї і сьвята
	10·—	„ Самбора, Сянока
12·20		„ Черновець, Заліщик, Делятина
2·31		„ Кракова, Відня, Орлова
	3·09	„ Тернополя, Грималова на Підзамче
	3·30	„ Тернополя, Грималова на гол. дворець
	6·20	„ Іцкан, Підвисокого, Ковови
	10·07	„ Янова від $^{17}/_{5}$ до $^{13}/_{9}$ в неділї і сьвята
	9·12	„ Брухович від $^{17}/_{5}$ до $^{13}/_{9}$ в неділї і сьвята
	8·25	„ Брухович від $^{15}/_{5}$ до $^{15}/_{9}$ в будні дні
8·40		„ Кракова, Відня, Любачева, Сянока
	9·25	„ Янова від $^{1}/_{5}$ до $^{30}/_{9}$
	9·50	„ Кракова, Відня, Пешту, Сянока
	9·20	„ Іцкан, Чорткова, Гусятина
	10·02	„ Підволочиск, Бродів, Копичинець на Підз.
	10·40	„ Лавочного, Калуша, Борислава
	11·50	„ Любіня вел. $^{15}/_{5}$—$^{15}/_{9}$ в неділї і сьвята

ЗАМІТКА. Пора нічна від 6 г. вечером до 5 г 59 м. рано. Час середно-европейский від львівского о 36 мін. В місті видають білети їзди: Аґенция Ст Соколовского в пасажи Гавсмана ч. 9 від 7 рано до 8 вечером, а білети звичайні і всякі инші, тарифи, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5 в подвірю, сходи II. двері ч. 52) в годинах урядових (від 8—3 а в сьвята від 9—12).

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарнї В. Лозиньского — під зарядом И. Недопада. (Телефона число 527).